

(6)

ඇත්කඳ විහාර සෙල්ලිපිය

(පුරා අක්ෂර විග්‍රහය හා සමාජ - ආර්ථික පසුබිම පිළිබඳ විමසුමක්)

පියුමාලි සෙනවිරත්න

තෙ වැනි වසර

piyumsenavirathna@gmail.com

නිමේෂා තෙන්නකෝන්

තෙ වැනි වසර

nimeshanilmini93@gmail.com

දියුණු මනසක් තිබෙන සත්ත්වයෙකු ලෙස මිනිසා සමාජයේ විවිධ ක්ෂේත්‍ර නොයෙක් ආකාරයෙන් ග්‍රහණය කරගෙන තිබේ. නොයෙක් අත්දැකීම් ඔස්සේ මානව පරිණාමය තුළ තම අදහස් සන්නිවේදනය කරගත් අයුරු අපූරු ය. අතීත මානවයා තමන් ලද අත්දැකීම්, තමන් දුටු දැ භාෂණය මගින් සන්නිවේදනය කරන්නට ඇත. ඔහු ලද අත්දැකීම් හා සිතට නැඟුණු සිතුවිලි තමන්ගේ පරිකල්පන ශක්තිය යොදවමින් සිතුවම් කරන්නට ඇත. වාග් විද්‍යාඥයින්ගේ හා භාෂා විශාරදයින්ගේ පිළිගැනීම ද වන්නේ භාෂණ ව්‍යවහාරය මානව සමාජයේ මුලින් ම බිහි වූ බවත් භාෂණය පදනම් කරගෙන එයට බොහෝ කලකට පසුව ලේඛන ව්‍යවහාරය බිහිවන්නට ඇති බවයි.

ලොව බිහි වූ ශිෂ්ටාචාරවල තම අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා යොදාගත් අක්ෂර මාලාවන් හා ඒවා යොදා ගනිමින් කළ සටහන් හඳුනාගත හැක. ඉන්දියාවේ ආභාසය ඇතිව ලංකාව තුළ ද ලේඛන කලාවක් බිහි වූ බව පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක අනුව හඳුනාගත හැක. මේ අනුව ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන අභිලේඛන තුළ සිංහල, දෙමළ, බ්‍රාහ්මී යන අක්ෂර ත්‍රිත්වයෙන් ම ලියැවුණු විවිධ යුගයන් ට අයත් අභිලේඛන හඳුනාගත හැකි ය (ගුණසේකර, 1996).

මහනුවර යුගය වන විට ලංකාවේ පුස්තකාල ලේඛන කලාව ද ආරම්භ වී තිබිණ. මේ ලිපිය තුළින් හඳුන්වා දෙනු ලබන්නේ ඉංග්‍රීසි යටත් විජිත සමය වන 19 වන සියවසේ මුල් භාගයේ ලියැවුණු අභිලේඛනයක් වන ඇත්කඳ විහාරයෙන් හමුවන සෙල්ලිපියෙහි වර්තමාන තත්ත්වය, එහි පුරා අක්ෂර විග්‍රහය හා ඉන් හෙළිවන සමාජ ආර්ථික පසුබිම යන කාරණා පිළිබඳව යි.

පිහිටීම

වයඹ පළාතේ, කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ, කුරුණෑගල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ, කුරුණෑගල නගරයට අයත් ගැට්ටුවාන නම් ග්‍රාමසේවා වසම තුළ පෞරාණික ඇත්කඳ රජමහා විහාරය පිහිටා ඇත.

ගමන් මාර්ගය

මෙම පුදබිම වෙත පිවිසිය යුතු වන්නේ කුරුණෑගල නගර මධ්‍යයේ ඇති හෝරා ස්ථම්භය අසලින් වැටී ඇති කුරුණෑගල-මහනුවර මහා මාර්ගයෙහි, කුරුණෑගල නගර මධ්‍යයෙහි සිට කි.මී. 1ක පමණ දුරක් ගමන් කිරීමෙන් අනතුරුව ය. මීට අමතරව කුරුණෑගල නගර මධ්‍යයේ පිහිටි කඳුරුගස් හන්දිය හා ගැට්ටුවාන හන්දිය යා කරන මාර්ගයේ පැමිණ ගැට්ටුවාන හන්දියේ සිට නැවත නගරය දෙසට කි.මී. 1/2ක පමණ දුරක් ගමන් කිරීමෙන් ද මෙම විහාරස්ථානය වෙත පිවිසිය හැකි ය.

ඓතිහාසික අගය

මෙරට ඉතිහාසය ගොඩනැගීමෙහි ලා මුඛ්‍යතම මෙහෙයක් සලසනු ලබන වංසකතාව වන මහාවංසයෙහි මෙම විහාර නාමය පිළිබඳ ව සඳහන් ව පවතී. ඒ දේවානම් පියතිස්ස රජුගෙන් පසු මෙරට දස වසරක් තුළ පාලන කටයුතු සිදු කළ එම රජුගේ සොහොයුරෙකු වූ සුරතිස්ස රජුගේ කාලයේ දී එම රජු විසින් සිදු කරන්නට යෙදුණු ශාසනික කටයුතු පිළිබඳ ව දැක්වෙන අවස්ථාවෙහි ය. මෙම රජු විසින් ගොඩනගන ලද විශාල ප්‍රමාණයක් වූ වෙහෙර විහාරයන් අතර හත්ථිකඩු නමින් යුතු විහාරයක් පිළිබඳ ව සඳහන් ව ඇත. මෙම නාමය පාලි බසින් යොදා ඇති යෙදුමක් වන අතර එය සිංහලයට පෙරලාගත් පසු ඇත්කඳ යන තේරුම යෙදේ.

“ දක්ඛිණාය දිසායං සො විහාරං නගරඛගණං
පුරිමාය හත්ථිකඩුක්ඛු ගොණ්ණගිරිබ මෙවච ”

(ම.ව, පරි:21,4 ගාථාව)

මෙහි දැක්වෙන “ පුරිමාය හත්ථිකඩුක්ඛු ” යන්න පිළිබඳ ව මහාවංසයට ලියන ලද අට්ඨකථාව වන වංසඤ්චපකාසිනියෙහි දී අර්ථ සපයා ඇත. එහි මේ පිළිබඳ ව දක්වා ඇත්තේ නැගෙනහිර දිග ද්වාර මණ්ඩල සමීපයෙහි හත්ථිකඩු නම් විහාරය ද කරවිය යනුවෙනි (ධම්මදස්සි හිමි, ජනරතන හිමි, 2014:14).

මෙයට අමතර ව ඓතිහාසික වශයෙන් වැදගත්කමක් දරන සහස්සවස්ථුප්පකරණය, සද්ධර්මාලංකාරය, රසවාහිණිය යන මූලාශ්‍රයන් හි ද මෙම විහාරය පිළිබඳ ව සඳහන්ව ඇත. සහස්සවස්ථුප්පකරණය හා රසවාහිණිය පාලි භාෂාවෙන් රචිත කෘති වන අතර ඒවායෙහි පැහැදිලි වශයෙන් ම “හත්ථිකඩු විහාර” යන නාමය දැකගත හැකි ව පවතී.

“එසො ලංකාදීපෙ හත්ථිකඩු විහාරෙ භික්ඛාවාර කම්මාරගාමෙ එකො ගොපාලකො.....”
(සහස්සවස්ථුප්පකරණය, 153)

“සො කීර ඉතො පුබ්බෙ ලංකාදීප හත්ථිකඩු විහාරාසතෙන කම්මාරගාමෙ එකො ගොපාලකො.....”
(රසවාහිනිය,153)

සඳ්ධර්මාලංකාරය හුදී ජන පහන් සංවේගය සඳහා එවකට භාවිත වූ සිංහල භාෂාවෙන් ලිය වී ඇති ධර්මෝපදේශ ග්‍රන්ථයකි. එහි ද මෙම විභාරය පිළිබඳ ව සඳහන් කර ඇති අතර එහි “ඇත්කඳ විභාරය” යනුවෙන් අද්‍යයනයේ දී ව්‍යවහාර කරන නාමය ම යොදා ඇත.

“මේ දිව්‍ය පුත්‍ර තෙම ලක්දිවැ ඇත්කඳ විභාරය සම්පයෙහි කඹුරුගමුවේ යැයි යන ගම පෙර එඬේර දරුව ඉපිද..... ”(සඳ්ධර්මාලංකාරය, පි.801)

මෙම කෘති තුනෙහි මෙම විභාර නාමය පිළිබඳ ව දක්වා ඇති අදහස් අනුව අද්‍යයනයේ දී කුරුණෑගල නගර මධ්‍යයේ පවත්නා ඇත්කඳ විභාරයම බැව් ඇතිරියගල නන්ද හිමියන් විසින් ද තහවුරු කර ඇත (ධම්මදස්සී හිමි, ජනරතන හිමි, 2014:15,16).

මින් පසුව මෙම විභාරය සම්බන්ධයෙන් නැවත වරක් මහාවංශයෙහි සඳහන් වනුයේ පළමුවන අග්බෝ (ක්‍රිස්තු වර්ෂ 575 - 608) රජුගේ රාජ්‍ය සමයේ දී ය. ඒ එම රජු විසින් සිදුකරන ලද ආගමික කටයුතු පිළිබඳ ව විස්තරයෙහි දී ය. රාජාවලියට අනුව මෙම රජු තිස් අවුරුද්දක් අනුරාධපුරයෙහි රාජ්‍ය විවාරා ඇත. මෙම රජු විසින් ඇත්කඳ විභාරයෙහි ප්‍රාසාදයක් කරවා ඇතිබැව් මහාවංශයෙහි සඳහන් වෙයි (ධම්මදස්සී හිමි, ජනරතන හිමි, 2014:පි.17).

ඇත්කඳ විභාර සෙල්ලිපිය

ඇත්කඳ විභාරයෙහි අංක 1 ලෙන් විභාරය පිහිටි පර්වතයෙහි ලෙන් විභාරයට ඉහළින් මෙම ශිලාලේඛනය පිහිටුවා ඇත. මෙම ශිලා ලේඛනයෙහි අක්ෂරවල ලක්ෂණ අනුව මෙය 19 වන සියවසේ මුල් සමයට අයත් යැයි සැලකේ. මෙම සෙල්ලිපියෙන් විභාරයට කරන ලද භූමි පූජාවන් පිළිබඳ තොරතුරු සඳහන් කර ඇත.මෙහි මෙම ලිපිය ලියන ලද පුද්ගලයෙකු පිළිබඳ සඳහන් නො වේ.

ලිපියේ ආරම්භයේ ඉතා කුඩාවට ඉර හා හඳ සලකුණු දක්වා ඇත. ජේලි 7න් සමන්විත මෙම ශිලා ලේඛනය අඩි 4 1/2 ක් පමණ දිගකින් හා අඩි 2ක පමණ පළලකින් යුක්ත වේ. කෙසේ වෙතත් පිටතින් බලන විට දැනට මෙහි අක්ෂර එතරම් පැහැදිලිව හඳුනාගත නොහැක. ඇතැම් තැන් වලින් ගල් පතුරු ගැලවී ගොස් ඇති බවද පෙනෙන්නට තිබේ. මෙම ලිපිය ලියැවී තිබෙන්නේ ක්‍රිස්තු වර්ෂ 19 වන සියවසේ මුල් භාගයේ දී ය. මේ වන විට සිංහල අක්ෂර විකාශනය තුළ සම්පූර්ණයෙන් ම පාහේ සිංහල අක්ෂර ලතාකාර වටකුරු හැඩයක් ගන්නවා මෙන් ම තිර ලක්ෂණවලින් යුතු අක්ෂර බවට සිංහල අක්ෂර පත්ව තිබුණි. අක්ෂර ගැඹුර සෙන්ටිමීටරක් 1ක් ද දිග සෙන්ටිමීටර 5ක් හෝ 6ක් පමණ වේ. මෙම ශිලා ලේඛනයෙහි සඳහන් විශේෂත්වයක් ලෙස ඉර හා හඳ සංකේතාත්මකව ඉදිරිපත් කර තිබීම හඳුනාගත හැක. එසේ සඳහන් කිරීමේ අරමුණ වූයේ කුමක් ද යන්න මේ පිළිබඳව සඳහන් තොරතුරුවල අන්තර්ගත වී නැත.

මෙම ශිලා ලේඛනයෙහි අන්තර්ගත වන්නේ, විභාරයෙහි බුද්ධ පූජාව පැවැත්වීම සඳහා ගනේ කුඹුරෙන් වී අමුණු හයකුත් ඊට ඉස්මත්තෙන් වූ කුඩා වැව් දෙකකුත් කුඹුක්ගහමුල්ලේ කුඹුරෙන් දෙපැලකුත් පල්ලෙවල්පොළ පිං කුඹුරෙන් දෙපැලකුත් පූජා කොට ඇත. යන්න ද ඒ හැර,

විභාගයේ හේවිසි වාදනයට අදාළ වැය වෙනුවෙන් යතුරු කොටුව නම් ස්ථානයේ කුඹුරු අමුණු භාගයක් දී ඇත. වගයෙන් සඳහන් ව ඇත.

මෙම ශිලා ලේඛනයෙහි 6 වන පෙළෙහි හේවිසි යන්න හේවියට යනුවෙන් සඳහන් ව තිබීම මෙම සෙල්ලිපියේ දැක්වෙන විශේෂත්වයකි. ඒ අනුව මෙය කටවහරට අනුව යෙදූ වචනයක් ලෙස සැලකිය හැකි ය. මෙම ලිපිය ලිවීමේ දී ව්‍යාකරණ හෝ අක්ෂර වින්‍යාසයන් ගැන සැලකිල්ලක් නො දැක්වීම නිසා මෙම නිගමනයට එළඹිය හැක. ඒ අනුව මෙම ලිපිය පිහිට වූ පුද්ගලයා ඇතැම් විට සාමාන්‍ය වැසියෙක් වන්නට ද ඇත.

- 1) ○ - D ගනේ කුඹුර බිජු වී හමුනයි ඉස්ම
- 2) ත්තේ වැවු කොටු දෙකයි කුඹුගහ මුල්
- 3) ලෙ දෙපැලයි පල්ලෙවල්පොල පිං කු
- 4) බුර දෙපැලයි මතු ස්ථීරව බුඬ පූජා
- 5) ව පවතීංච පූජා කලාය මෙම විහාමෙ
- 6) ර හේවියට යතුරු කොටුව බි
- 7) ජු යෙල අමුණයි

(ධම්මදස්සී හිමි, ජනරතන හිමි, 2014:50-51)

පුරා අක්ෂර විග්‍රහය

සිංහල අක්ෂර වර්තමාන ස්වරූපයට පරිනාමය වන විට සිංහල අක්ෂර ස්වරූපය ගැනීම සිදුවන්නේ ක්‍රිස්තු වර්ෂ 6-7 සියවස් වලදී ය. එසේ ම ප්‍රාකෘත ලක්ෂණ හැඟ වූ මූල සිංහලය වෙනස් වෙමින් පුරාතන සිංහල ලක්ෂණ පළ කළේ ද මේ යුගයේ දී ය. ක්‍රිස්තු වර්ෂ 8,10 සියවස් තුළ සිදු වූ අක්ෂර වෙනස් වීම් පිළිබඳව ගයිගර්ගේ පෙන්වා දීම් මේ පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී වැදගත් වේ. විශේෂයෙන් ම එතුමා පෙන්වා දෙන්නේ සිංහල අක්ෂර විකාශනය අතින් හා භාෂා පරිනාමය අතින් මෙම යුගය මහා පෙරළියක් කළ අවධියක් ලෙස ය. 7 වන සියවස අවසානයේත් 8 වන සියවස තුළත් මෙම වෙනස්කම් සීඝ්‍රයෙන් සිදු වූ බව පැහැදිලි ය (ගුණසේකර, 1996).

මෙම වකවානුව තුළ ඇතැම් ආභාෂයන් මත සිංහල අක්ෂර රූප වෙනස් කොට ලිවීම, අක්ෂර සියල්ලම වටකුරු ලතාකාර හැඩයක් ගැනීම, අභිනව අක්ෂර එක් වීම, ඇතැම් ඒවා අභාවයට යාම යන වෙනස්කම් සිදු විය. ඒ අනුව සියලුම අක්ෂර වලට යම් පොදු නියත හැඩයක් ආරූපී වීම සිදු විය. මේ කාලය තුළ සංස්කෘත භාෂාව හැදෑරීම සිදුවනවා දැකිය හැක. එම නිසා සිංහල භාෂාවට සංස්කෘත වචන බහුල වශයෙන් එක්වුණු අතර එම වචන ලිවීම සඳහා අවශ්‍ය වූ අභිනව අක්ෂර ද දකුණු ඉන්දියානු ග්‍රන්ථාක්ෂර වෙතින් ලබා ගැනිණ.

බ්‍රාහ්මී අක්ෂර අවධියේ දී දීර්ඝාක්ෂර භාවිත නොවූවත් 8 වන සියවස තුළ එය භාවිතය දැකගත හැකි ය. සංයුක්තාක්ෂර ද මෙකල බහුලව භාවිත වීම නිසා සිංහලයෙහි මේ සඳහා යොදාගත් ක්‍රමය ග්‍රන්ථාක්ෂර අනුව යමින් පිළියෙළ විය. 8 වන සියවස තුළ භාෂාවේ ආකෘතිය සම්පූර්ණයෙන් ම වෙනස් වීම, සංස්කෘත ශබ්ද ලක්ෂණ අනුව අක්ෂර මාලාව විකාශනය වීම,

අම්බස්ඵල, ඉදිකටුසෑය, තිරියාය ලිපි වලින් පැහැදිලි වේ. මෙකල ලිපි වලින් විරාම ලක්ෂණය ප්‍රථම වරට හමුවේ. ඒ ප්‍රධාන අක්ෂරයට මුදුනින් දකුණු පැත්තේ කෙටි රේඛාවක් ලකුණු කිරීමෙනි. හල් අකුරු භාවිතය, අනුනාසික, රේඵය, රකාරාංශය, විසර්ගය, යංශය මේ අවධියේ ඇරඹෙන ලක්ෂණයන් ය.

ක්‍රිස්තු වර්ෂ 9-10 සියවස්වල අක්ෂර කෙරෙහි බාහිර බලපෑම් අඩුවන අතර අක්ෂර මාලාවේ ස්වයංක්‍රීය දියුණුව කැපීපෙනේ. මේ කාලය තුළ සිංහල අක්ෂර එයටම ආවේණික ස්වරූපයකට ස්වභාවික ව හැඩගැසෙමින් වඩාත් වටකුරු පූර්ණ ස්වරූපයක් ගැනීම දැකිය හැක. සිංහල අක්ෂර වර්තමාන ස්වරූපය ගැනීම බොහෝ දුරට මේ අවධියේ දී සම්පූර්ණ වෙනැයි සිතිය හැක. ඒ ඒ අක්ෂර පිළිබඳ නියත හැඩයන් තීරණය කර ගැනීමට සිංහල අක්ෂර ශිල්පීන් ගැටුණු සැටින් එහෙයින් ම සිංහලට ආවේණික ලක්ෂණ අක්ෂර තුළ දැකිය හැකි බවත් මෙකල අක්ෂර තුළින් හඳුනාගත හැක (ගුණසේකර.1996).

ක්‍රිස්තු වර්ෂ 8,9,10 සියවස්වල අක්ෂර මාලාව විකාශනය කෙරෙහි ආගමික, දේශපාලනික හේතු සාධක බලපෑ බව කිව යුතු ය. මහායානික ධර්මයේ බලපෑම තුළ චෝභාරිකතිස්ස, ගෝඨාභය, මහසෙන් යන රාජ්‍ය කාල වල කැපී පෙනේ. මහායානික අවලෝකිතේෂ්වර සංකල්පය හා එම මහායානික ලක්ෂණ මෙරට ගෘහ නිර්මාණ හා කලාකෘතීන් ට බලපෑවා සේ ම ලේඛනය ට ද බලපාන්නට ඇතිබව සිතිය හැක. මහායානිකයන්ගේ බස සංස්කෘත වූ හෙයින් එකල සංස්කෘත ලිපි පරිශීලනය තුළ මෙය හඳුනාගත හැක. පල්ලව යුගයේ බලපෑම් ද මෙකල දේශපාලන හා සංස්කෘතික අංග කෙරෙහි බලපෑ බව කිව යුතු ය.

ක්‍රිස්තු වර්ෂ 8, 10 සියවස් අතර කාලය භාෂාවේ දියුණුත ම අවධිය විය. සීගිරි කුරුටු ගී ලියැවෙන්නේ ද මේ වකවානුව තුළ යි. අක්ෂර පිළිබඳ ව පැතිර ගිය දැනුමක් ජනතාව අතර තිබූ බව ද මැනවින් පැහැදිලි වේ. දිවයිනේ විවිධ පළාත් වලින් පැමිණි පිරිස් මෙම ගී ලිවීමෙන් පෙනී යන්නේ උස් පහත් ලොකු කුඩා කවුරුත් බස ලියන්න ට කියන්න ට දැන සිටි බව ය. නමුත් ඇතැම් පිරිස් බාහිර බලපෑම් වලට යට නොවී පුරුදු පැවැත්මෙන්ම අක්ෂර ලිවීම කළ බව සීගිරි ගී තුළින් විවිධ රූප රාශියක් හමුවීමෙන් පැහැදිලි වේ. මෙයින් තව දුරටත් පැහැදිලි වන්නේ මෙම විවිධත්වය තුළ අකුරු කරවීම පිළිබඳ ගුරුකුල සම්ප්‍රදායන්ගේ විවිධත්වයත් අභිනව අකුරු ක්‍රම රට පුරා විහිදීමට කලක් වූ බවත් ය.

සෙල්ලිපි කරවූ අක්ෂර ශිල්පීන් ට ස්වකීය කැමැත්ත පරිදි අකුරු කෙටීමට ඉඩහසර නොලැබෙන්නට ද ඇත. ලියන්නට අණ දුන් හා උපදෙස් දුන් අයගේ අදහස් අනුව ලිපි ලියැවෙන්න ට ඇත. එසේම අක්ෂර වල වෙනස් වීම් ප්‍රදේශයන් කරා පැතිරීමට කල් ගත වීම තුළ ඇතැම් ප්‍රදේශයන් තුළ ඒවා පැත්තරන තුරු පැරණි ක්‍රම භාවිත වන්නට විය.

සෙල්ලිපි කෙටවීම රජුගේ අනුදැනුම මත බොහෝ විට සිදු වූ නිසා ඒ සඳහා දියුණු කරගත් අක්ෂර භාවිත විය. මෙහි දී අවශ්‍ය උපදෙස් මඟපෙන්වීම් හරහා දියුණු කරගත් ගුරුකුල ශික්ෂණයක් තුළ අක්ෂර කෙටීම ක්‍රමවත් ව සිදු වූ බව ද මේ අවධිය තුළ හඳුනාගත හැක. මේ අවධිය තුළ අභිනවයෙන් ගලා ආ අක්ෂර වලට අක්ෂර රූප නිපදවීම සිදුවිය. ඒ සමඟ සිංහල අක්ෂර වේගයෙන් ලිවිය හැක් සේ ලතාකාර හැඩයකට ගෙන ඒම ද සිදු විය. මෙ නිසා “ස, ධ, ධ, න, ත, භ, ග, ප, ව, ළ, ද” වැනි අක්ෂර සමානත්වයක් ගත් හෙයින් සුළු වෙනස්කම්

යොදමින් නියතරූප සකස් කර ගැනීම. මේ අනුව 10 වන සියවස වන විට සිංහල අක්ෂර මාලාවේ ඔහු, ඤ, කු වැනි අකුරු කිහිපයක් හැරුණු විට අනෙක අකුරු සියල්ල ම පාහේ පිළියෙළ වී තිබුණි. ඇතැම් අවිනිශ්චිත හැඩයන් තිබූ “ඉ” වැනි අක්ෂර නියත හැඩයකට ගැනීම ද සිදුවිය. නියත හැඩයක් නොගත් “අ, ඉ, ණ, ම, ර, ල,” අක්ෂර වුව ද වර්තමාන ස්වරූපයට ඒමට මූලික හැඩයක් ගෙන තිබුණි. මීට පසු අවධිවල බ්‍රාහ්මීය අක්ෂරය දියුණු වෙමින් වර්තමාන රූපය සකස්වනු දැකිය හැක (ගුණසේකර, 1996).

සංස්කෘත හා පාලි වචන සමඟ තැනුණු සමහර ශබ්ද වෙනුවෙන් අක්ෂර නොතිබුණු හෙයින් මේ සඳහා අලුත් රූප පල්ලව ග්‍රන්ථාක්ෂර මගින් නිපදවා ගැනීම. සිංහල අක්ෂර වර්තමාන ස්වරූපය ගැනීම තුළ අක්ෂර ශෛලීන්ගේ විවිධත්වයක් මෙකල සෙල්ලිපි තුළින් හඳුනාගත හැක. ඒ, කිරිඳිත් වෙහෙරේ අක්ෂර පැරණි ස්වරූපයක් ගන්නා අතර කොණ්ඩවට්ටුවාන් ලිපියේ අකුරු කොටසක් අනෙක්වාට වඩා ලතාකාර ය. කපාරාම ලිපිය පල්ලව ග්‍රන්ථ ලිපි හා සමාන ය.

මෙම විකාශනය තුළ,

- ස්වාධීනව දියුණුකර ගත් අකුරු
- ග්‍රන්ථාක්ෂර ආභාසය ලබා වෙනස් කරගත් අකුරු
- ග්‍රන්ථාක්ෂර වෙනත් කෙලින් ම ගත් අකුරු
- සිංහල අක්ෂර ශිල්පීන් විසින් නිපදවාගත් අකුරු
- වෙනත් විවිධ ආභාසයන් මත දියුණු වූ අකුරු ලෙස අක්ෂර කොටස් කිහිපයකට ට ලා සැලකිය හැක.

පල්ලව ග්‍රන්ථාක්ෂර නිසා සිංහල අක්ෂර නව්‍ය ස්වරූපයකට පත්වුවද සිංහල මාලාවත් ඉන්දියානු බලපෑම් කෙරෙන් දියුණු විය. 10 වන සියවස අග භාගය වන විට සිංහල අක්ෂර මාලාව වර්තමාන ස්වරූපයට පැමිණ ඇති ආකාරය වෙස්සගිරි, මිහින්තලේ වැනි ලිපි වලින් පෙනී යයි. ඒ අනුව 19 වන සියවස වන විට සිංහල අක්ෂර සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ සිංහල අක්ෂර වල වර්තමාන ස්වරූපයෙන් හඳුනාගත හැකි වේ (ගුණසේකර, 1996).

සිංහල අක්ෂර මාලාවේ සම්භවය සිදුවන්නේ බ්‍රාහ්මීය අක්ෂර මාලාවෙනි. මෙය මහින්දාගමනයෙන් පසුව මෙරටට හඳුන්වා දුන්නේ යැයි මත ඉදිරිපත් වුව ද මහින්දාගමනයෙන් තිබුණු අක්ෂර මාලාව වර්ධනය වූ බව වඩාත් නිරවද්‍ය මතයයි. කෙසේ වෙතත් සිංහල අක්ෂර පරිණාමය පිළිබඳ කරුණු ශ්‍රී ලාංකිකයන් ලෙස පොදුවේ අප කාගේත් අවධානයට ලක් විය යුතු ය. අභිලේඛන විද්‍යාත්මකව හා පුරාක්ෂර විද්‍යාත්මකව සිංහල අක්ෂර සම්බන්ධව ලියැවී ඇති පොත් පත් රාශියක් ඉංග්‍රීසි බසින් ලියැවී තිබීම නිසා මේ පිළිබඳව තොරතුරු සෙවීමේ දී යම් අපහසුතාවන් බොහෝ දෙනෙකුට ඇතිවන ගැටළුවකි.

සිංහල අක්ෂර පරිණාමය තුළ අපට බෙහෝ දියුණු අවස්ථාවන් හඳුනාගත හැක්කේ ක්‍රිස්තු වර්ෂ 8 වන සියවසෙන් පසු ව ය. මේ සඳහා බොහෝ කරුණු කරුණා බලපාන්නට ඇත. සිංහල අක්ෂර විකාශයට පොදුවේ බලපෑ කරුණු ලෙස,

- ගුරුකුල සම්ප්‍රදායන්
- ශිල්පීන්ගේ පෞද්ගලික ශෛලීන්
- උපදෙස් සැපයුවන්ගේ රූපී අරුචිකම්
- අක්ෂර කෙටු ස්ථාන (පෘෂ්ඨය)
- අක්ෂර කෙටීමට හා ලිවීමට භාවිත කළ උපකරණ
- වරින් වර සිදු වූ බාහිර බලපෑම් හඳුනාගත හැක.

එසේ ම අකුරු ලියන්නන්ගේ දක්ෂතා, අදක්ෂතා, රූපී අරුචිකම් හා නොසැලකිල්ල , අලස බව යන කාරණා ද අක්ෂර වෙනස් වීම කෙරෙහි බලපාන්නට ඇත. මීට අමතරව මහනුවර යුගයේ දියුණු වූ පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය,යටත් විජිත සමයේ ඉංග්‍රීසීන්ගේ බලපෑම වැනි බාහිර බලපෑම් නිසා ද මේ වකවානුව තුළ අක්ෂර දියුණු තත්ත්වයක පැවතුණි. විශේෂයෙන් පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය තුළ සිදු වූ අධ්‍යාපනයේ දියුණුව නිසා බොහෝ දෙනා සාක්ෂරතාවයෙන් දියුණු තත්ත්වයකට පැමිණියේ ය. මේ සියලු කාරණා හේතුවෙන් 19 වන සියවස වන විට මෙරට ලේඛන කලාව හා සෙල්ලිපි වල දක්නට ලැබුණු ලේඛන රටාව දියුණු තත්ත්වයකට පැමිණ තිබූ බව කිව හැක.

සෙල්ලිපියෙන් හෙළිවන සමාජ ආර්ථික පසුබිම

දහනවවන සියවස මුල් භාගයේ ලියැවුණු ඇත්කඳ විහාර සෙල්ලිපිය අධ්‍යයනය කිරීමේ දී එකල පැවති සමාජ ආර්ථික පසුබිම පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගත හැකි වේ. වංශකතාවල බොහෝදුරට සඳහන් වන කරුණක් නම් අතීත රජවරුන් විහාර ආරාම සඳහා කළ පූජාවන් ය. එය මෙම සෙල්ලිපිය ආශ්‍රයෙන් පිළිඹිබු වන්නකි. කෙසේ නමුත් අතීත රජවරුන් බොහොමයක් බෞද්ධාගමිකයන් වීමත් රජකම තීරණය වන සාධකයක් ලෙස බෞද්ධයෙකු ලෙස සැලකීමත් ලංකා ඉතිහාසය තුළ හඳුනාගත හැකි වේ. එම නිසා බෞද්ධාගමික පසුබිම තුළ ලංකාවේ වෙහෙර කළ විහාර ඉදිකිරීම, නඩත්තු කිරීම, ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම යන කාරණා කෙරෙහි රජවරුන් නිතැතින් තම අවධානය යොමුකළ බව හඳුනා ගත හැකි ය. ඇත්කඳ විහාරයෙහි බුද්ධ පූජාව සඳහා ඇතැම් විට එකල රජ බවට පත් රජ කෙනෙකු හෝ ප්‍රභූ කෙනෙකු හෝ ඇතැම් විට සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙකු විසින් සිදුකරන්නට ඇති බවට අනුමාන කළ හැක.

මෙයින් හෙළිවන කරුණක් ලෙස එකල පැවති අර්ථ ක්‍රමය තුළ වී වගාව යම් ආකාරයකින් ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගන්නට ඇතැයි සිතිය හැක. මේ කාල වකවානුවට ආසන්න එනම් ක්‍රිස්තු වර්ෂ 13-14 සියවස් වලට අයත් ඇතැම් සාහිත්‍ය කෘතීන්හි යෙදුම් ගතහොත් උදා: “පැලක් වපුට යාලක් ලබන්නා සේ” වැනි යෙදුම් තුළින් ඉතා සාරවත් කුඹුරකින් එකට අසූවක පමණ අස්වැන්නක් ලැබුණු බව සිතිය හැක. යාලකට අමුණු 20ක් තිබුණ අතර අමුණින් හතරෙන් එකක් පැලක් ලෙස සලකනු ලැබිණ (සිරිවීර,1993,පි.124).

මෙම සෙල්ලිපියේ සඳහන් පරිදි පෙර කී ලෙසට අමුණ,පැල යන මිනුම් ක්‍රම භාවිතයක් මෙහි දී අනුගමය කළ බව හඳුනාගත හැකි ය. තවද මේ ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව වාරි ශිෂ්ටාචාරයක් පැවති බවට මෙම සෙල්ලිපියෙන් තහවුරු වේ. ගනේකුඹුරට ඉහළින් වැව් දෙකක් තිබූ බවට මෙම සෙල්ලිපියේ සඳහන් වේ. ඒ අනුව වැව් ජලය උපයෝගී කරගෙන මෙහිදී කුඹුරු වගාව කරන්නට ඇති බව අපට සිතිය හැක. මෙහි දී ඇතැම් විට වැවේ ජලය විහාර කටයුතු සඳහා යොදා ගන්නා හෝ වැවෙන් ලැබෙන ආදායම විහාර පූජාව පැවැත්වීම සඳහා යොදාගන්නට ඇති බව සිතිය හැක. මක් නිසාද යත් අතීතයේ සිට ම වැවෙන් බඳු අය කරන බව හඳුනාගත හැකි බැවිණි. බොජ්ජපති, බොජකපති, දකබක, උදකබක වැනි බඳු ද වැවෙන් ලබාගත් මසුන් සඳහා මත්ස්‍ය බද්ද ද ලබාගත් බව වංශකථා අනුව තහවුරු වේ. විශේෂයෙන්ම මේ වකවානුව තුළ ඉඩම් භුක්ති ක්‍රමයක් ද පැවති බවට සාදක හඳුනාගත හැකි ය. ගනේකුඹුර, කුඹුක්ගහමුල කුඹුර, පල්ලෙවල්පොළ පිං කුඹුර වශයෙන් බෙදා වෙන් කරන ලද වගා ඉඩම් හඳුනාගත හැකි ය.

ලිපිය ලිවීමේ දී ව්‍යාකරණ හෝ අක්ෂර වින්‍යාසයක් පිළිබඳ නොසැලකීම හේතුවෙන් මෙය සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙකු විසින් ලියන්නට ඇති බවට නිගමනය කළ හැක. එයින් පැහැදිලි වන්නේ මෙකල සමාජය තුළ සාමාන්‍ය ජනයා අතර ද යම් සාක්ෂරතාවයක් තිබූ බවයි.

නිගමනය

ක්‍රිස්තු පූර්ව 3 වන සියවසේ සිට සෙමෙන් විකාශනය වූ බ්‍රාහ්මීය අක්ෂර 5 වන ශතවර්ෂය දක්වාම සමාන ස්වරූපයෙන් පැවතුණි. ක්‍රිස්තු වර්ෂ 6-8 සියවස් දක්වා බ්‍රාහ්මීය අක්ෂර සිංහල අක්ෂර බවට හැඩගැසෙමින් තිබිණ. 9-10 සියවස්වල සිංහල අකුරුවල වඩාත් දියුණු ස්වරූපයක් දක්නට ලැබේ. බැඳි අකුරු මෙකල බහුල ය. වේගයෙන් ලිවීම හේතුකොට ගෙන අකුරු බැඳ ලිවීම සිදුකර ඇත. ඉන් පසුව ක්‍රිස්තු වර්ෂ 11-14 හා 15 සියවස්වල වර්තමාන ස්වරූපයෙන් යුතු වූ සිංහල අක්ෂර පැහැදිලිව හඳුනාගත හැක. එම වෙනස්කම් සමඟ විකාශනය වූ සිංහල අක්ෂර ස්ථිර හැඩයකින් යුතුව 19 සියවස් වනවිට හඳුනාගත හැකි අතර එය ඇත්කඳ විහාර සෙල්ලිපිය තුළින් ද තහවුරු වේ. තව ද මෙකල සමාජ ආර්ථික ක්‍රියාවලිය තුළ බෞද්ධාගමික පසුබිමක්, කෘෂිකාර්මික අර්ථ ක්‍රමයක්, වාරි ශිෂ්ටාචාරයක්, සාමාන්‍ය ජනයා අතරට ගිය සාක්ෂරතාවක් පැවති බවට හඳුනාගත හැකි වේ.

ආශ්‍රේය ග්‍රන්ථ හා ලිපි නාමාවලිය

අරංගල, ආර්., (1992) *සිංහලයේ සම්භවය සහ ජූලියස් ද ලැනරෝල්ගේ සිංහලයෙහි න-ණ ල-ළ භාවිතය*, ඇස් ගොඩගේ, කොළඹ.

කුලතුංග. ටී. ජී., (2005) *අභිලේඛන ශාප්තය*, තරංජි ප්‍රකාශන, මහරගම.

ගුණසේකර බී., (1996) *සිංහල අක්ෂර සම්භවය හා එහි විකාශනය*, ඇස් ගොඩගේ ප්‍රකාශන, කොළඹ.

ධම්මදස්සි හිමි, ජනරතන හිමි., (2014) *ඓතිහාසික ඇත්කඳ විහාරය*, ඇත්කඳ වෙහෙර ප්‍රකාශන, කුරුණෑගල.

බලගල්ලේ ජී. ඩී., (1992) *සිංහල භාෂාවේ සම්භවය හා පරිණාමය*, චතුර ප්‍රකාශන, කොළඹ.

ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය (1972) කැලණිය.

විජේසේකර ඒ., (2008) *සිංහල වාග් මාලාව කෙරෙහි ඉංග්‍රීසි බලපෑම*, සමන්ති ප්‍රකාශන, ජා ඇල.

විමලානන්ද හිමි, (2007) *මහනුවර යුගයේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය*, සමන්ති ප්‍රකාශන, ජා ඇල.

වීරසූරිය පී. ඩී. ඇස්., (2006) *ලේඛන පුරාණය*, ඇස් ගොඩගේ ප්‍රකාශන, කොළඹ.

සිරිවීර අයි., (1993) *ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි ඉතිහාසය*, ඇස් ගොඩගේ ප්‍රකාශන, කොළඹ.